

# Неправомірний вплив на процес закупівлі шляхом співпраці з контрагентами поза межами тендерних процесів

**ВИСОКИЙ**  
рівень ризику

Власник ризику: [Заклад освіти](#)

Підзвітність власника: [Міністерство освіти і науки України](#)

Сфера публічного управління: [Освіта](#)

Чого стосується: [Адміністрування закладу вищої освіти](#)

Нормативна база: [Закон України «Про запобігання корупції»](#)

Дата перегляду ризику: 09.08.2022 року

## ОПИС РИЗИКУ:

Закупівлі у закладах вищої освіти здійснюються за нормами Закону України “Про публічні закупівлі”, річного плану закупівель та виключно через систему Prozorro або Prozorro Market.

Разом з тим, процеси закупівель у закладах вищої освіти не завжди відбуваються за принципами доброчесності та прозорості. Широке коло партнерських зв'язків, наявність близьких осіб та “хороших знайомих” можуть сприяти виникненню **приватного інтересу** у посадових осіб закладу освіти та реалізації корупційного ризику прийняття рішення в умовах конфлікту інтересів під час проведення закупівель (закупівлі у приватних компаній, що належать близьким особам або друзям).

Іншою формою зловживань у цьому напрямку може стати **бажання отримати неправомірну вигоду від потенційного переможця тендерної процедури закупівель**, так званого «відкату» за укладання договору саме з цією компанією.

У наведених випадках досить часто відбувається змова з контрагентом поза межами тендерної процедури та створюються умови для неконкурентного характеру процедури відбору постачальників.

## Джерела ризику

Відсутність внутрішнього акта (або недосконалість акта), який регулює порядок укладення прямих договорів.

Дискреційні повноваження щодо вибору постачальників товарів, робіт та послуг.

Дружні або партнерські зв'язки відповідальних посадових осіб замовника та потенційного постачальника.

## Стратегічні наслідки

За вчинення змови під час процесу закупівель передбачається відповідальність — штраф у розмірі до 10% річної виручки відповідача (увага, всієї виручки суб'єкта за рік).

Для осіб, які вчинили таке порушення, передбачається заборона протягом трьох років перемагати в торгах у ProZorro, а також репутаційні втрати. Строк давності за подібні порушення — п'ять років з моменту вчинення.

У випадку реалізації міжнародних проектів, такі порушення можуть сприяти зриву робіт або досліджень, неякісному їх виконанню, що впливає на репутацію закладу та унеможливорює розвиток подальшої грантової діяльності.

## Корупційні наслідки

Підкуп працівника підприємства, установи чи організації (ст. 354 ККУ).

Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 ККУ) шляхом співпраці з контрагентами поза межами тендерних процесів з метою отримання неправомірної вигоди.

Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (ст. 172-7 КУпАП).

Незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень (ст. 172-8 КУпАП).

Дисциплінарна відповідальність, в тому числі звільнення особи із займаної посади.

За вчинення корупційного чи пов'язаного з корупцією правопорушення відомості про таку особу вносяться до Реєстру корупціонерів (ст. 59 Закону України "Про запобігання корупції").

## СПОСОБИ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКУ

### Нормативні

Не застосовується

### Процедурні

- ✓ Розробити окремі політики щодо запобігання конфлікту інтересів посадових осіб, викладачів та співробітників закладу освіти з наданням роз'яснень вимог Закону України "Про запобігання корупції" та порядку дій посадових осіб у випадку його настання.
- ✓ Включити до порядку проведення конкурсу на заміщення вакантних посад в закладі освіти норми про порядок проведення апеляції результатів конкурсу
- ✓ Розробити систему критеріїв оцінювання роботи (рейтингування) науково-педагогічного персоналу Університету та запровадити щорічне рейтингування НПП.
- ✓ Розглянути можливість включення у систему рейтингування критерію, який буде сформований за результатами анонімного опитування студентів щодо оцінювання роботи кожного викладача.
- ✓ Антикорупційному уповноваженому надати функції візування / антикорупційної експертизи проєктів актів (наказів / розпоряджень) та здійснення контролю і координації підвідомчих закладу вищої освіти юридичних осіб.
- ✓ Публікувати на офіційному вебсайті закладу вимоги щодо відбору контрагентів для укладення договорів оренди майна, включаючи вимоги щодо уникнення конфлікту інтересів.
- ✓ У випадку оренди майна для надання послуг, що стосуються усіх або більшості учасників освітнього процесу (харчування, поліграфічні послуги, дозвілля) — публікувати вимоги щодо якості надання таких послуг (ціна, доступ до послуг тощо).
- ✓ Публікувати на вебсайті закладу освіти річні плани закупівель та звіти щодо проведених закупівель і відповідному періоді (пів року або рік).
- ✓ Залучати антикорупційного уповноваженого до моніторингу плану закупівель за результатами завершення закупівельного періоду, що проводиться структурним підрозділом закладу освіти, який відповідає за дотримання законодавчих норм закупівельної діяльності.
- ✓ Автоматизувати дані про кількість та опис місць для поселення в гуртожитки та регулярно оновлювати такі дані (наприклад, по завершенню кожного сесійного періоду, випуску / набору магістрів на різні спеціальності).
- ✓ Розглянути можливість створення системи електронної черги на поселення в гуртожиток або аналогу такої системи, де студент(к)и зможуть реєструватися та бачити свій порядковий номер в черзі. Пільгові категорії студентів можуть перебувати у закритих списках, при цьому, інші зможуть бачити лише загальну кількість заброньованих місць для пільгових категорій.
- ✓ Впроваджено порядок формування та використання благодійних внесків, чітко визначити заходи контролю за надходженням коштів або матеріальних цінностей та формат публічного звітування за надходження та використання коштів з таких фондів.
- ✓ Розробити внутрішні політики співпраці з політичними партіями та громадськими організаціями, де передбачити положення щодо виявлення та врегулювання конфлікту інтересів та публічно зробити заяву, що примус студентів та викладачів до участі у політичних заходах заборонений.

Індикатори виконання  
плану дій

Потреба  
Відповідальний  
суб'єкт фінансових  
витратах

Публікувати на вебсайті закладу освіти річні плани закупівель та звіти щодо проведених закупівель і відповідному періоді (пів року або рік). Залучати антикорупційного уповноваженого до моніторингу плану закупівель за результатами завершення закупівельного періоду, що проводиться структурним підрозділом закладу освіти, який відповідає за дотримання законодавчих норм закупівельної діяльності.

Заклад  
НЕ ПОТРЕБУЄ  
ОСВІТИ

## ПІДТВЕРДЖЕННЯ ІСНУВАННЯ РИЗИКУ

Реєстр судових рішень

Інші джерела

### Кейс

У 2021 році ЗМІ зупинили змову під час проведення тендеру одним з медичних університетів на створення “концепт-моделі пневмошолома від вірусних (коронавірусних, COVID-19), бактеріальних, токсичних агентів” на суму понад 500 тис. грн, загальна сума проєкту на три роки складала 2,9 млн грн. За результатами журналістського розслідування виявилось, що переможницею торгів від науковців стала 71-річна тітка науковця та лікаря, який є одним зі співвиконавців проєкту. Маніпулювання на відкритих торгах також виявили у 2021 році під час проведення тендеру іншого університету. Журналісти виявили, що у рішеннях Антимонопольного комітету України йдеться про спотворення результатів торгів у 14 державних закупівлях, 11 з яких проводились на замовлення Університету. При цьому, документи обох претендентів на тендер виконувались на техніці Університету — замовника та подані з комп'ютерів з IP адресами цього закладу вищої освіти.

Тегування:

ОСВІТА

ВИЩА ОСВІТА

РИЗИКИ В ОСВІТІ

АДМІНІСТРУВАННЯ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ